

Galicia Encantada:

enciclopedia web da fantasía popular

**FERNANDO SARASQUETE
ANTONIO REIGOSA**

Cada vez que nalgunha aldea morre un galego, morre vocabulario. Morre unha parte importante da nosa cultura. A vulgar polo proceso imparabile de despoboamento rural e a tendencia castellanizante de gran parte da mocidade urbana, as palabras seguirán a perderse. A riqueza dunha lingua avalíase a pé de corredoira. Non existen ducias de expresións galegas para designar unha praza con rotunda. Pero si que as hai para denominar os diferentes tipos de pedras que molla o río. As lendas fálanse con lume de lareira, dificilmente con calefacción comunitaria. Castelos encantados, agochos de mouros, obxectos, ritos e pedras. Esta terra é un compendio de culturas ancestrais que a duras penas foron cristianizadas. Debaixo dun cruceiro hai un lugar de ritos pagáns. A carón dunha capela, un leito de pedra para a fertilidade. Quen vai falar deles cando o rural quede baleiro?

Así e todo, a medida que esta Galicia da que estamos a falar morre un pouco máis, van xurdindo todo tipo de iniciativas para poñerlle algún tipo obstáculo ó proceso. Moitos destes proxectos nacen, paradoxalmente, en Internet. É o caso da web Galicia Encantada (www.galiciaencantada.com), na que non se fala do "encantados" que están os galegos de ofrecer un feixe de tópicos doadamente consumibles polos turistas, senón doutra cousa. Outra cousa que

é que como unha árbore centenaria, un cercado de pedras ou un muíño de auga esquecido. Detrás deste proxecto está o escritor galego Antonio Reigosa, estudoso da mitoloxía popular e da literatura de tradición oral de Galicia, que conta para estas tarefas recompilatorias co asesoramento técnico de Manuel Fernández Prado, da firma Desarrollos Lugonet, unha das empresas máis activas no que se refire a poñer en xogo a Galicia a través de Internet. A web, que está operativa na Rede dende principios de marzo de 2005, ten o seguinte obxectivo principal, segundo fixo saber a Código Cero o propio Reigosa: aproveitar as posibilidades da Internet para achegar a calquera interesado, sexa cal sexa o punto xeográfico onde se atope, a máxima información posible arredor da cultura tradicional galega. Ao mesmo tempo, e á inversa, esta mesma vía permite estar en disposición de incorporar á súa base de datos todos aqueles textos, documentos, lendas e demais manifestacións do tradicional galego que calquera colaborador, desde o recuncho máis insospeitado, teña a ben achegar. Os temas que están accesibles neste momento na páxina, malia súa variedade, forman parte dun mesmo tronco: *A Morte, Andel de Marabillas, Astroloxía, Augas, Calendario, Cocos e Monstros, Edificios Encantados, Fauna, Flora, Galicia Desaparecida, Lume, Heroes, Literatura, Medicina, Mitoloxía Relixiosa, O Alén, O Demo, Seres ou Xeografía Mítica*. Cada tema é un clic que nos leva directamente a

coñecer lendas de personaxes como o cura Antoñanes e os nubeiros, Roldán e as costureiras de Puxares ou se cadra ó mítico bandoleiro galego Xan das Congostras. A web baséase na teoría de que cada internauta galego coñece, polo menos, unha historia interesante que contar sobre a súa terra.

A que esperas para facela chegar? Ademais, do que se trata nesta web é de dar a coñecer un riquísimo patrimonio cultural que, a xuízo do responsable do proxecto, non está debidamente coñecido. É aí onde entra en xogo o papel divulgador desta iniciativa. Algo así como xuntar palabras nun único foro para ir conseguindo frases definitivas. Non serán tódalas frases nin tódalas historias, xa que unha boa parte destas xa se perderon, pero si que servirán de exemplos de posta en valor de referentes culturais tradicionais, "non para que pervivan como mostras arqueolóxicas do pasado senón como alicerces dun futuro en permanente cambio", di Reigosa. E conclúe: "Sabendo de onde vimos, mellor atinaremos cos camiños que queremos transitar no futuro". Galicia Encantada quere atender especialmente as manifestacións de carácter local. Así as lendas e os seres que habitan castros, mámoas, fontes, penedos, covas, illas, ...etc. coas súas particularidades locais van axudando a elaborar o grande corpus da fantasía popular de Galicia. Desde o pequeno, o individual e o local, chegarase a comprender o colectivo cultural que representamos

dentro dun mundo globalizado e totalizador.

Así e todo, os responsables desta iniciativa non están a facer unha nova sobre cousas vellas unicamente para os vellos. Un dos obxectivos primordiais da iniciativa é captar a atención das novas xeracións (e tamén dos docentes), estudantes que traballan arredor da literatura e da mitoloxía popular tradicional.

Este é (podería denominarse así) o manifesto de Reigosa:

- Poñer en valor a literatura de tradición oral, a primeira literatura que existiu,
- Amosar as posibilidades deste patrimonio oral con actividades axeitadas.
- Concienciar ós máis novos para que nun futuro, coa formación correspondente, tomen interese polo estudo, a investigación e a difusión da literatura oral galega como parte que é dun sistema literario antigo e universal.
- Incentivar o coñecemento do entorno e dos seus habitantes, do valor das tradicións e das persoas maiores que as coñecen e as transmiten.
- Valorar o papel da conversa e a necesidade de saber contar, pois

a claridade na expresión é clave na formación da persoa.

- Integrar ós escolares procedentes doutras culturas compartindo os seus contos e os nosos, que, ó cabo, son os mesmos.
- Transmitir a idea de que se poden divertir contando e escoitando; escribindo coa boca e lendo cos oídos, para, finalmente integrar as novas Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) no traballo dos escolares, que poderán aprender como dous mundos aparentemente incompatibles, o da tradición e a modernidade, enriquecense mutuamente.
- Estar na rede é unha das mellores maneiras de estar no mundo. A cultura galega debe aproveitar, non pode deixar de lado este medio, para estar no lugar que lle corresponde. Agora os galegos de Australia e de Lugo, poño por caso, poden conversar ou relacionarse en tempo real grazas á Rede. É unha obriga tamén dos poderes públicos contribuir a que así sexa, e a que o resto do mundo saiba da nosa existencia.

